

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1329

[Total No. of Pages : 1

[4716] - 101

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 1 : मराठी वर्तमानपत्रांची प्रेरणा, स्वरूप व तत्त्वे

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) स्वातंत्र्यानंतर देश उभारणीच्या ध्येयाशी मराठी वृत्तपत्रे समरस झाली होती, या विधानाची चर्चा करा. [15]

किंवा

ब) आर्थिक उदारीकरणाच्या पर्वातील मराठी वृत्तपत्रांचे बदललेले स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) लोकमान्य टिळकांच्या अग्रलेख लेखनाची वैशिष्ट्ये विशद करा. [15]

किंवा

ब) एकोणीसाव्या शतकातील मराठी वृत्तपत्रांच्या कार्याची माहिती द्या.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

अ) मूकनायक

ब) साखळी वृत्तपत्रांचा विस्तार

क) अँग्लो-इंडियन वृत्तपत्रे

ड) सकाळ

इ) अनंतराव भालेराव

फ) आचार्य अत्रे

[4716] - 102

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 2 : वृत्तसंकलन व वृत्तलेखन

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) प्रसारमाध्यमातील बातमीदाराचे स्थान स्पष्ट करा. [20]

किंवा

ब) बातमीदाराच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) 'क' कारांमधील 'पुढे काय' या मुद्द्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) विकास पत्रकारितेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) बातमीदाराला मुलाखतीचे तंत्र अवगत असावे, असे का म्हटले जाते ? [15]

किंवा

ब) बातमीच्या अग्रभागाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) बातमीदार

ब) बातमी लेखनातील उलटा त्रिकोण

क) अनपेक्षित बातम्या

ड) महापालिकेची बातमीदारी

इ) वृत्तपत्रांचे प्रकार

फ) वेब बातमीदारी

प्रश्न 5) अ) आपल्या शहरातील कचरा व्यवस्थापनाविषयी 200 शब्दांत वार्तापत्र लिहा. [20]

किंवा

ब) अवकाळी पावसापासून आपली पिके वाचविणाऱ्या शेतकऱ्याची यशोगाथा 200 शब्दांत लिहा.

प्रश्न 6) अ) बातमीदार व त्याला नेमून दिलेले बीट यांचे नाते स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) बदलत्या काळाबरोबर नव्याने उदयाला आलेल्या बीटसचे स्वरूप स्पष्ट करा.

[4716] - 103

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 3 : संपादन, अग्रलेख आणि वृत्तपत्रीय लेखन

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) वृत्तपत्रातील उपसंपादकाचे स्थान व त्यासाठी लागणारी गुणसंपदा स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) वृत्तपत्रातील संपादकाचे स्थान, महत्त्व आणि त्याच्या जबाबदाऱ्या विशद करा.

प्रश्न 2) अ) वृत्तपत्रात वृत्तलेख (न्यूज फीचर्स) का आणि कशासाठी लिहिले जातात ? वृत्तलेखाचे विविध प्रकार सोदाहरण सांगा. [15]

किंवा

ब) एखाद्या प्रसिद्ध व्यक्तीची मुलाखत घेण्यासाठी पूर्वतयारी कोणती व कशी करावी लागते ते सविस्तर सांगा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही चार विषयांवर टिपा लिहा. [20]

अ) संपादकीय संस्कार

ब) बातमीचा अग्रभाग

क) छायाचित्राचे संपादन (फोटो एडिटिंग)

ड) वाचकांचा पत्रव्यवहार

इ) स्तंभ लेखन

फ) बातमी नाकारण्याची कारणे

य) व्यंगचित्रे, अर्कचित्रे व ग्राफिक्स

र) विकास पत्रकारिता

प्रश्न 4) घुमान येथे भरणाच्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे वार्ताकन करण्यासाठी तुम्हाला जायचे असेल तर त्यासाठी कशी तयारी कराल ? [15]

प्रश्न 5) खालील इंग्रजी मजकुराचे मराठीत भाषांतर करून त्याची दुकॉलमी बातमी तयार करा. या बातमीला उचित शीर्षक द्या. [20]

Thiruvananthapuram : The Kerala Assembly was today adjourned indefinitely after the opposition demanded that action be taken against the ruling party's lawmakers who they say misbehaved with women colleagues during the budget speech on March 13. The opposition Left Democratic Front also took out a procession demanding the resignation of Finance Minister KM Mani who's battling corruption allegations.

The opposition leaders began their protest against United Democratic Front (UDF) members as soon as the House convened today. The LDF leaders entered the well of the house, leading to the suspension of question hour. On March 13, while Mr Mani read the budget speech, LDF lawmakers clashed with the assembly's staff, toppled the Speaker's chair and tore out his mike. The LDF has alleged that the Finance Minister accepted a bribe of Rs. 1 crore to renew licences of bars that were shut down by the administration last year. Mr Mani, who belongs to the Kerala Congress (M), is a key ally of Oommen Chandy's Congress-led government. In December last year, Kerala's Vigilance and Anti-Corruption bureau booked the finance minister as the first accused in the "bar scam case."

The Kerala assembly was adjourned last Monday as well, after Chief Minister Oommen Chandy suspended five opposition legislators for their role in the violence. The resolution for suspending the five legislators from the LDF was raised by Mr Chandy and later put to a voice vote. After the budget discussion was hastily cut short and the five suspended legislators refused to leave the House, the Speaker adjourned the Assembly until today.

प्रश्न 6) खालील बातम्यांच्या आधारे वृत्तपत्राच्या पहिल्या पानाचा आराखडा सोबतच्या डमी शीटवर तयार करा. बातम्यांचा प्राधान्यक्रम व स्थान निश्चिती तुम्हाला योग्य प्रकारे करावयाची आहे. [15]

काश्मिरमध्ये पाक अतिरेक्याची तुरुंगातून सुटका

वारली चित्रकाराची कलाकृती जागतिक प्रदर्शनात

द्रुतगती मार्गावर अपघातात कुटुंबातील चौघे जागीच ठार

विश्वचषक क्रिकेट सामन्यात भारत अंतिम फेरीत: न्यूझीलंडशी झुंज रंगणार

कोल्हापूरच्या तरुणास नासाचे निमंत्रण

लोणावळ्यात बालिकेवर बलात्कार : नराधम अटकेत

मंत्रालयावर महिलांचा मोर्चा (छायाचित्र 3 कॉलम)

Dummy Sheet

[4716] - 104

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 4 : संज्ञापनशास्त्राची ओळख आणि माध्यम विषयक कायदे

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) संज्ञापनाचे विविध प्रकार कोणते ? मानवी जीवनातील त्यांचे महत्त्व सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) जनसंज्ञापन माध्यमांच्या उपभोक्त्यांचे (वाचक, श्रोते, प्रेक्षक) बदलते स्वरूप योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) राज्यघटनेतील मार्गदर्शक तत्वांची माहिती सांगा. [15]

किंवा

ब) वृत्तपत्रे व न्यायालयाचा अवमान याची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

अ) संगणकाधारित संवादाचे स्वरूप

ब) आत्मसंवाद

क) संज्ञापन अभ्यासाची प्रतिमाने

ड) जन (मास) ही संकल्पना

इ) माहितीच्या अधिकाराचे महत्त्व

फ) वृत्तपत्रमंडळ

य) वृत्तपत्रनोंदणी कायद्यातील तरतुदी

र) श्रमिक पत्रकार कायद्यातील महत्त्वाच्या तरतुदी

[4716] - 105

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 5 : नभोवाणी, दूरचित्रवाणी आणि वेब पत्रकारितेची कौशल्ये

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शावितात.

प्रश्न 1) अ) नभोवाणीवरून प्रसारीत होणारे वृत्ताधारित (न्यूजबेस) कार्यक्रमांचे प्रकार सांगा आणि एका पंधरा मिनिटांच्या कार्यक्रमाची रुपरेषा तयार करा. [15]

किंवा

ब) वृत्तपत्रकारिता आणि नभोवाणी, दूरचित्रवाणी व वेबपत्रकारिता यांतील फरक सांगा.

प्रश्न 2) अ) चित्रपटमाध्यम इतर संज्ञापन माध्यमांच्या तुलनेत अधिक प्रभावी आहे, असे तुम्हाला वाटते का ? सविस्तर कारणे सांगा. [15]

किंवा

ब) रिअल टाईम अपडेट म्हणजे काय, हे सांगून वृत्तसंकेतस्थळासाठी बातमी कशी लिहावी, हे मुद्देसुद सांगा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) वृत्तसंकेतस्थळांची वैशिष्ट्ये

ब) टेलिप्रॉम्पटर

क) नवमाध्यमे

ड) विविध भारती

इ) दूरचित्रवाणीवरील चर्चात्मक कार्यक्रम

फ) रिअॅलिटी शो

[4716] - 106

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 6 : चालू घडामोडी आणि आधुनिक महाराष्ट्र

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) गोवंश हत्याबंदी कायद्याचे सामाजिक आणि आर्थिक परिणाम काय होतील, हे स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

ब) आम आदमी पक्षाच्या दिल्लीतील विजयाचा देशाच्या राजकारणावर परिणाम होईल का, याची चर्चा करा.

प्रश्न 2) अ) दहशतवादामुळे पाकिस्तानातील लोकशाही धोक्यात आली आहे, या विधानाची चर्चा करा.

[15]

किंवा

ब) वादग्रस्त भूसंपादन विधेयकामुळे मोदी सरकारची पंचाईत झाली, या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

अ) अण्णा हजारे

ब) काँ. गोविंद पानसरे

क) टोलची समस्या

ड) रखडलेली पुणे मेट्रो

इ) विनोद मेहता

फ) आर. के. लक्ष्मण

[4716] - 107

वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)

(नवा अभ्यासक्रम)

प्रश्नपत्रिका क्र. 7 : जाहिरात व जनसंपर्क

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) जनसंपर्क अधिकाऱ्याकडे कुठली गुणवैशिष्ट्ये असणे आवश्यक आहे, हे स्पष्ट करा. तसेच, सध्याच्या उदारीकरणाच्या काळात जनसंपर्काची आचारसंहिता असावी का, याची चर्चा करा. [15]

किंवा

ब) जनसंपर्क अधिकारी म्हणून पत्रकार परिषदेचे आयोजन कसे कराल ? माध्यमांशी संपर्क साधताना कोणती काळजी घ्याल ?

प्रश्न 2) अ) जाहिरात, प्रचार व प्रसिद्धी हे विपणनाचे तीन महत्त्वाचे स्तंभ आहेत, या विधानाची सोदाहरण चर्चा करा. [15]

किंवा

ब) एखाद्या उत्पादनाच्या जाहिरातीसाठी सुयोग्य माध्यमाची निवड कोणत्या निकषांच्या आधारे केली जाते ? मोबाईलची जाहिरात करण्यासाठी प्रसारमाध्यमांचा उपयोग कसा कराल, याचा नियोजन आराखडा तयार करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- जाहिरात विरुद्ध पत्रकारिता
- प्रतिमा निर्मितीसाठी जनसंपर्क हे उपयुक्त माध्यम
- जाहिरातीतील फसवेगिरी
- गृहपत्रिकांचे प्रकार व स्वरूप
- बाजारपेठेचा आढावा
- जनसंपर्क व जाहिरात

